EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.9.2025
COM(2025) 564 final

2025/0305 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Unie v řídícím orgánu Mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství, pokud jde o některé návrhy předložené k přijetí na jeho jedenáctém zasedání

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Jedná se o návrh rozhodnutí Rady, kterým se stanoví postoj, který má být zaujat jménem Unie ke změně Mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství (dále jen „smlouva“) na jedenáctém zasedání řídícího orgánu smlouvy, které proběhne od 24. do 29. listopadu 2025.

Smlouva vstoupila v platnost v roce 2004. Jejím cílem je zajistit potravinovou bezpečnost prostřednictvím uchovávání, výměny a udržitelného využívání světových rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, jakož i spravedlivého a rovnocenného sdílení přínosů plynoucích z jejich využívání. Nejvyšším orgánem smlouvy je řídící orgán. Tvoří jej všechny smluvní strany smlouvy. Unie a všechny její členské státy jsou smluvními stranami této smlouvy. Řídící orgán smlouvy je oprávněn přijímat změny smlouvy a jejích příloh. Tyto změny vstupují v platnost po ratifikaci, přijetí nebo schválení dvěma třetinami smluvních stran.

Na základě smlouvy byl zřízen multilaterální systém přístupu a sdílení přínosů pro 64 nejdůležitějších potravinářských plodin a pícnin, které mají zásadní význam pro potravinovou bezpečnost a vzájemnou závislost (uvedeny v příloze I smlouvy). Výměna rostlinných genetických zdrojů se řídí standardní dohodou o poskytování materiálů (Standard Material Transfer Agreement, SMTA), která vymezuje práva a povinnosti poskytovatele a příjemce materiálu. Jako mechanismus pro příjem a využití finančních prostředků, které plynou z multilaterálního systém přístupu na financování projektů v rozvojových zemích, byl zřízen Fond sdílení přínosů.

Od roku 2013 probíhají v rámci smlouvy jednání o revizi multilaterálního systému přístupu s cílem zvýšit tok příjmů do Fondu sdílení přínosů od uživatelů. V jednáních pokročila *ad hoc* pracovní skupina pro zlepšení fungování multilaterálního systému, kterou v roce 2013 zřídil řídící orgán. V letech 2015 a 2017 byl její mandát prodloužen a v roce 2022 byla znovu zřízena. Její čtrnácté a poslední zasedání se konalo ve dnech 7. až 11. července 2025. Výsledkem její práce je balíček opatření, který bude zvažován k přijetí na jedenáctém zasedání řídícího orgánu v listopadu 2025. Tento balíček obsahuje:

1. Rozšíření přílohy I smlouvy s cílem zpřístupnit více rostlinných genetických zdrojů v rámci multilaterálního systému.
2. Revize dohody SMTA s cílem zefektivnit její podmínky při respektování rovnováhy zájmů poskytovatelů a příjemců rostlinných genetických zdrojů.
3. Usnesení, které má doprovázet změnu přílohy I smlouvy a revizi dohody SMTA, jejímž cílem je řešit očekávání ohledně sdílení peněžních přínosů z používání „digitálních informací získaných sekvenováním“. Koncept digitálních informací získaných sekvenováním (tj. sekvence genomu rostlin, které se mohou promítnout do různých vlastností nebo znaků a stávají se stále důležitějšími výzkumnými a šlechtitelskými nástroji) není v rámci dohody SMTA zahrnut, neboť se vedou diskuse o tom, co přesně zahrnuje. Je například obtížné vysledovat jeho původ nebo vysledovat jeho podíl na novém produktu, a tedy vypočítat přínosy z jeho využívání, které mají být sdíleny.

K dokončení těchto jednání může dojít na nadcházejícím jedenáctém zasedání řídícího orgánu, které se uskuteční v listopadu 2025. Toto rozhodnutí stanoví postoj Unie k rozšíření

přílohy I smlouvy a k revizi dohody SMTA.

Postoj Unie je takový, že je třeba co nejvíce rozšířit přílohu I a že by ostatní prvky balíčku měly být tímto rozšířením podmíněny. Rozšíření přílohy I smlouvy a revize dohody SMTA, jakmile vstoupí v platnost, by měly právní účinky. K souhlasu s výsledkem těchto jednání je proto zapotřebí zmocnění Rady, pokud je výsledek v souladu s postojem Unie.

Tímto rozhodnutím by mělo být rovněž zrušeno předchozí rozhodnutí Rady 12102/22, které Rada přijala před devátým zasedáním řídícího orgánu v roce 2022, neboť se vztahuje pouze na rozšíření přílohy I, ale nikoli na další prvky, o nichž se bude jednat na nadcházejícím jedenáctém zasedání řídícího orgánu.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Smlouva poskytuje právně závazný celosvětový rámec pro udržitelné uchovávání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a multilaterální systém, v jehož rámci mají všechny smluvní strany nejen přístup k těmto zdrojům, ale také sdílejí přínosy plynoucí z jejich využívání. Cílem návrhu je zlepšit fungování smlouvy, a proto je v souladu s politikami Unie v oblasti zemědělství a životního prostředí a podporuje je.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Cílem tohoto návrhu je podpořit spravedlivé a rovnocenné sdílení přínosů plynoucích z využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v rámci smlouvy. Vzhledem k tomu, že získané přínosy jsou použity na financování projektů v rozvojových zemích, je návrh v souladu s mezinárodním partnerstvím a rozvojovou politikou Unie a podporuje ji.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

V čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) se stanoví, že Rada má na návrh Komise přijmout rozhodnutí, kterými se stanoví „*postoje, které má jménem Unie zaujmout orgán zřízený dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody*“.

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU se použije bez ohledu na to, zda je Unie členem dotyčného orgánu nebo stranou dotyčné dohody.

Pojem „*akty s právními účinky*“ zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, jimiž se dotyčný orgán řídí. Zahrnuje rovněž nástroje, jež podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „*mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie*“.

Řídící orgán je orgán zřízený dohodou, konkrétně smlouvou, která byla přijata konferencí FAO dne 3. listopadu 2001 a vstoupila v platnost dne 29. června 2004.

Unie a její členské státy jsou smluvními stranami této smlouvy.

Zamýšlený akt, který má řídící orgán přijmout, představuje akt s právními účinky. Zamýšlený akt bude pro smluvní strany závazný podle mezinárodního práva v souladu s čl. 12.4, článkem 23 a čl. 24.2 smlouvy.

Zamýšlený akt nedoplňuje ani nepozměňuje institucionální rámec smlouvy.

Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU.

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU založeno na jediném hmotněprávním základu, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

Pokud jde o zamýšlený akt, který sleduje současně několik cílů nebo který má několik složek, jež jsou nerozlučně spojeny, aniž je jedna vůči druhé vedlejší, musí hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU zahrnovat výjimečně různé odpovídající právní základy.

Zamýšlený akt sleduje cíle a má složky spadající do oblastí zemědělství a ochrany životního prostředí. Tyto cíle a složky jsou nerozlučně spojeny, aniž je jeden nebo jedna vůči druhému nebo druhé vedlejší.

Hmotněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 43 odst. 2 a čl. 192 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být čl. 43 odst. 2 a čl. 192 odst. 1 Smlouvy o fungování EU ve spojení s čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Proporcionalita**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Volba nástroje**

V souladu s čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU je zvolený nástroj jediným možným pro dosažení cíle tohoto návrhu

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ EX POST, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Viz níže.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Návrh vychází z textu pro jednání, který bude zvažován k přijetí na jedenáctém zasedání řídícího orgánu v listopadu 2025. Tento text připravila „*ad hoc* pracovní skupina pro zlepšení fungování multilaterálního systému“, která byla zřízena řídícím orgánem smlouvy. Práce této skupiny zahrnovala iterativní proces, kdy byl na schůzkách skupiny vytvořen text, následně byl zveřejněn a poté znovu přepracován na základě připomínek. Možnost přispět k tomuto procesu měli odborníci a zúčastněné strany ze všech zemí, které jsou smluvními stranami smlouvy.

- **Posouzení dopadů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Základní práva**

Návrh nemá dopady na základní práva.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Článek 1 vysvětluje postoj, který má být zaujat jménem Unie při jednáních během jedenáctého zasedání (nebo následujících zasedání) řídícího orgánu smlouvy, pokud jde o změny přílohy I smlouvy a přijetí revidované standardní dohody o poskytování materiálů.

Článek 2 vysvětluje podmínky, za nichž se postoj, který má být zaujat jménem Unie, může odchýlit od obsahu tohoto rozhodnutí Rady.

Článek 3 ruší předchozí rozhodnutí Rady v téže věci.

Článek 4 stanoví datum ukončení platnosti tohoto rozhodnutí Rady.

V přílohách I a II je podrobněji popsán postoj uvedený v článku 1.

Příloha III dále upřesňuje podmínky uvedené v článku 2.

2025/0305 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Unie v řídícím orgánu Mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství, pokud jde o některé návrhy předložené k přijetí na jeho jedenáctém zasedání

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 43 odst. 2 a čl. 192 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Mezinárodní smlouva o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství (dále jen „smlouva“) byla Unií uzavřena rozhodnutím Rady 2004/869/ES[(1)] a vstoupila v platnost dne 29. června 2004.

(2) Podle článku 23 a článku 24.2 smlouvy je řídící orgán zřízený smlouvou (dále jen „řídící orgán“) oprávněn přijímat změny smlouvy a jejích příloh.

(3) Na svém jedenáctém zasedání ve dnech 24. až 29. listopadu 2025 má řídící orgán přezkoumat a případně přijmout rozhodnutí o návrhu změn přílohy I smlouvy, jehož cílem je zahrnout rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství, než které jsou v současné době v uvedené příloze obsaženy. Na rostlinné genetické zdroje zahrnuté v příloze I smlouvy se vztahuje multilaterální systém pro přístup a sdílení přínosů (dále jen „multilaterální systém“) zřízený podle uvedené smlouvy.

(4) Návrh na změny přílohy I smlouvy posoudí řídící orgán v rámci balíčku opatření, který bude zahrnovat také návrh na revizi standardní dohody o poskytování materiálů (SMTA) – standardní smlouvy, která upravuje výměnu materiálu v rámci mnohostranného systému.

(5) Tento balíček opatření připravila otevřená *ad hoc* pracovní skupina pro zlepšení fungování multilaterálního systému, kterou za tímto účelem zřídil řídící orgán. Unie by měla podpořit navrhované změny přílohy I smlouvy a revizi dohody SMTA, neboť se očekává, že přispějí k dosažení hlavních cílů smlouvy.

(6) Jakmile bude rozhodnutí řídícího orgánu o změnách přílohy I smlouvy, které se týkají dalších rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, a o revizi dohody SMTA přijato, ratifikováno nebo schváleno dvěma třetinami smluvních stran, bude pro Unii závazné. Je proto vhodné stanovit postoj, který bude jménem Unie zaujat v rámci správní rady na jejím jedenáctém zasedání nebo na jakémkoli dalším zasedání, které se uskuteční během platnosti tohoto rozhodnutí, pokud na jedenáctém zasedání nebude dohody dosaženo.

---

(1) Rozhodnutí Rady 2004/869/ES ze dne 24. února 2004 o uzavření Mezinárodní smlouvy o genetických zdrojích rostlin pro výživu a zemědělství jménem Evropského společenství (Úř. věst. L 378, 23.12.2004, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/869/oj).

(7) Změny přílohy I smlouvy a revize dohody SMTA by nevyžadovaly žádnou změnu práva Unie.

(8) V zájmu zajištění nezbytné flexibility během jednání, která budou probíhat na jedenáctém zasedání řídícího orgánu nebo na jakémkoli následujícím zasedání, nebude-li na tomto jedenáctém zasedání dosaženo dohody, by Unie měla být zmocněna k tomu, aby souhlasila s drobnými technickými změnami přílohy I smlouvy a revize dohody SMTA v rámci rozhodnutí, které má řídící orgán přijmout, za předpokladu, že tyto změny nezmění podstatu tohoto rozhodnutí.

(9) Toto rozhodnutí by mělo platit po omezenou dobu, po níž – pokud nebude přijata změna přílohy smlouvy a revize dohody SMTA, by měla Komise posoudit účinnost tohoto rozhodnutí a na základě návrhu Komise navrhnout, zda prodloužit jeho uplatňování nebo jej jinak změnit či zrušit.

(10) Předchozí rozhodnutí Rady 12102/22, kterým se stanoví postoj, který má být zaujat jménem Unie v řídícím orgánu smlouvy, by mělo být zrušeno, neboť neodráží vývoj v rámci otevřené *ad hoc* pracovní skupiny pro zlepšení fungování mnohostranného systému,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Postoj, který má být jménem Unie zaujat na jedenáctém zasedání řídícího orgánu Mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství (dále jen „smlouva“), které se bude konat ve dnech 24. až 29. listopadu 2025, nebo na jakémkoli dalším zasedání, pokud na jedenáctém zasedání nebude dosaženo dohody, pokud jde o změnu přílohy I uvedené mezinárodní smlouvy týkající se rozšíření pokrytí v rámci multilaterálního systému přístupu a sdílení přínosů a přijetí revidované standardní dohody o poskytování materiálů, vychází z návrhu změny přílohy I mezinárodní smlouvy a z návrhu revidované standardní dohody o poskytování materiálů uvedených v přílohách I a II.

2. Systém povinných plateb zavedený revidovanou standardní dohodou o poskytování materiálů podléhá podmínkám souvisejícím se vstupem změny přílohy I smlouvy v platnost.

Článek 2

Pokud je pravděpodobné, že postoj uvedený v článku 1 bude ovlivněn novými vědeckými nebo technickými informacemi předloženými před jedenáctým zasedáním řídícího orgánu nebo v jeho průběhu, nebo na kterémkoli následujícím zasedání, pokud na jedenáctém zasedání nebude dosaženo dohody, nebo pokud Unie musí na tomto zasedání zahájit další jednání, může být postoj Unie předmětem menších technických změn, které budou dohodnuty na místě, při dodržení zásad stanovených v příloze III.

Článek 3

Rozhodnutí Rady 12102/22 ze 13. září 2022 o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie v řídícím orgánu mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství, pokud jde o změny přílohy I uvedené smlouvy, se zrušuje.

Článek 4

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

Článek 5

Toto rozhodnutí se použije do 31. prosince 2029.

Článek 6

Toto rozhodnutí je určeno Komisi a členským státům.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda
[...]